

Studiu regional

**Tendențe demografice în Regiunea Centru.
Gestionarea pe termen mediu a schimbărilor demografice**

Necesitatea și scopul studiului

Studiul răspunde unei **necesități stringente de cunoaștere aprofundată a dinamicii demografice** care influențează semnificativ viața comunităților locale și perspectivele lor de dezvoltare

Realizează o **perspectivă obiectivă și cuprinzătoare asupra realității demografice actuale și asupra dinamicii demografice a Regiunii Centru** în perioada 1990–2024, prin procesarea, analiza și valorificarea unui număr important de date statistice

Permite înțelegerea cauzelor și identificarea corelațiilor dintre schimbările demografice și factorii socio-economiци, oferind o bază solidă pentru **formularea unor recomandări de politici locale și regionale de dezvoltare**

Aspecte metodologice

O metodologie mixtă care include alături de **metodele cantitative tradiționale și elemente calitative de cercetare (chestionar)**, pentru a obține o perspectivă mai nuanțată asupra schimbărilor demografice

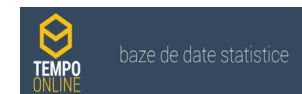
Abordarea integrată are avantajul de a reflecta atât realitățile statistice, cât și experiențele sociale, oferind un cadru mai larg de înțelegere a fenomenelor demografice din Regiunea Centru

Surse principale de date statistice

INS: Rezultatele publicate ale **Recensămintelor populației (1992, 2002, 2011 și 2021)** și portalul de date **Tempo Online** care dispune de un număr semnificativ de indicatori agregați la nivel local, județean, regional și național

Eurostat: Portalul de date

Hărți la nivel de județ, UAT urban și rural

Structura studiului

5 secțiuni principale care urmăresc într-o succesiune logică firul roșu al analizei tendințelor demografice și identificarea soluțiilor prin propuneri de gestionare a schimbărilor demografice:

1. Evoluția principalilor indicatori demografici la nivelul Regiunii Centru și a județelor componente în perioada 1990–2024. Această secțiune vizează 4 aspecte importante: tendințele demografice, structura demografică, mișcarea naturală a populației și mișcarea migratorie a populației

2. Studii de caz privind evoluția demografică la nivel de UAT (6 exemple regionale: localitate urbană cu creștere/ scădere moderată/ scădere accentuată și localitate rurală cu creștere/ scădere moderată/ scădere accentuată), analizându-se tendința demografică pe termen lung, contextul socio-economic și perspectivele localității

3. Proiecția populației la orizontul anului 2060, la nivel regional și județean – prognoza privind numărul populației rezidente la orizontul anilor 2030, 2040, 2050, 2060, structura demografică pe grupe mari de vârstă și indicatorii derivați)

4. Politici actuale de gestionare a schimbărilor demografice (abordările politice atât la nivel **național** cât și **european** în ce privește schimbările demografice)

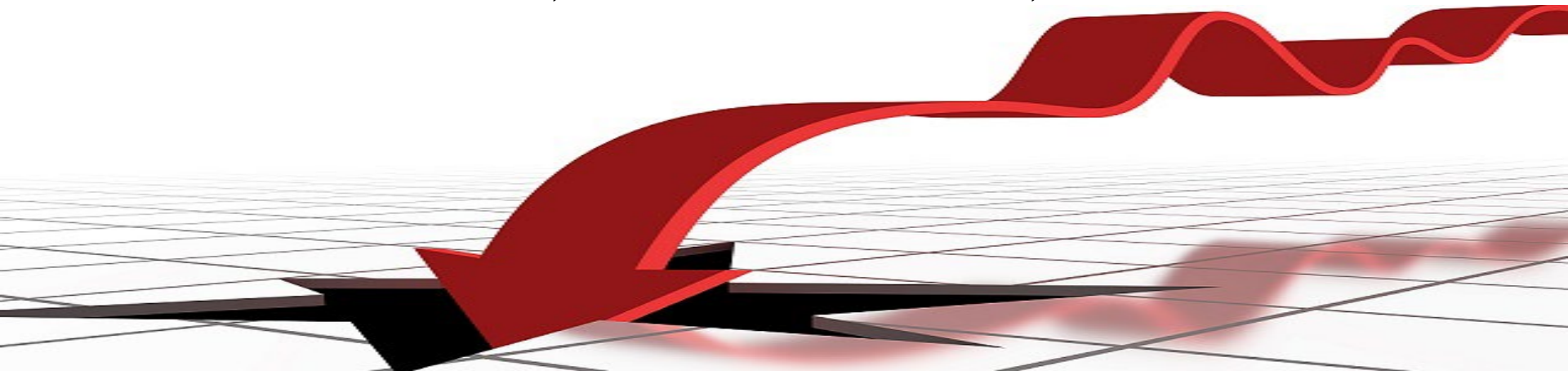
5. Concluzii privind principalele tendințe demografice la nivel regional. **Recomandări** privind gestionarea pe termen mediu a schimbărilor demografice cu implicații vizând:

- Provocări identificate și acțiuni propuse de către UAT-uri
- Piața regională a muncii
- Sistemul de educație
- Sistemul de sănătate
- Politicile sociale
- Adaptarea orașelor și comunelor

Principalele fenomene demografice care au un impact negativ semnificat la nivelul Regiunii Centru

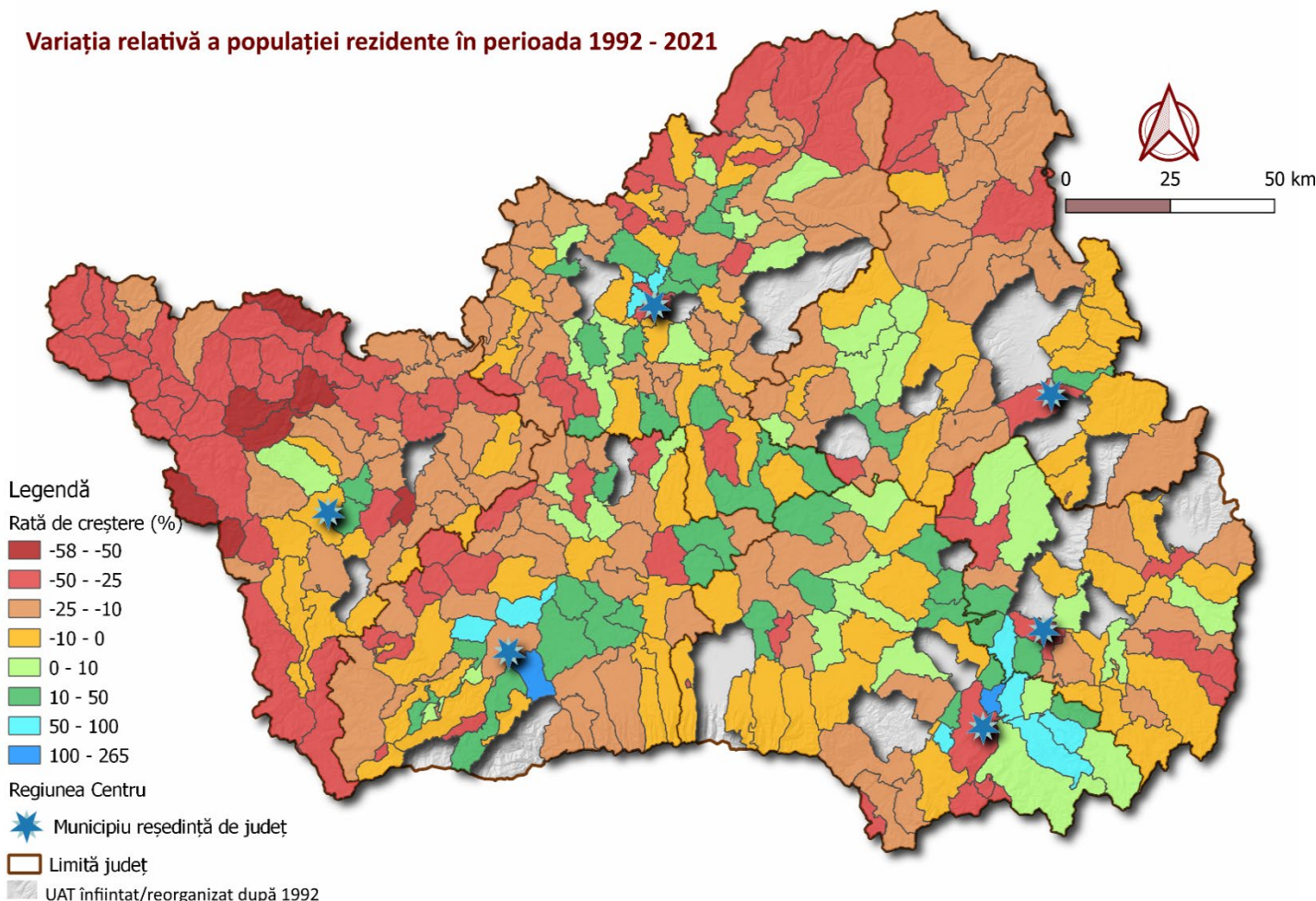
- **Declinul numeric al populației** – fenomen vizibil în majoritatea localităților din Regiunea Centru. Cauze: scăderea natalității și sporul natural negativ, însoțit de un exod important al tinerilor și forței de muncă active. Această scădere are implicații majore asupra pieței locale a muncii, a sistemului educațional și al sănătății dar și asupra dinamicii sociale
- **Îmbătrânirea populației** s-a accentuat în ultimii 35 de ani. Structura pe vârste s-a modificat semnificativ: ponderea persoanelor de peste 65 de ani a crescut vizibil, iar numărul copiilor și tinerilor a scăzut. Acest fenomen aduce cu sine provocări privind necesitatea adaptării serviciilor sociale și medicale dar și rezolvarea dezechilibrelor pe piața muncii
- **Migrația** reprezintă un factor esențial în dinamica demografică a Regiunii Centru. După 1990, o parte importantă a populației active a ales să plece spre orașe din afara Regiunii sau în străinătate în căutarea unor oportunități economice mai bune. Acest fenomen a afectat echilibrul demografic, a generat dezechilibre pe piața locală a muncii și a schimbat structura familială și comunitară în multe localități mici sau rurale

Evoluția principalilor indicatori demografici în perioada 1990–2024 la nivelul Regiunii Centru

Populația rezidentă a Regiunii Centru **a scăzut cu 19,5%** în ultimii 35 ani, pierderea demografică fiind de **peste 555 mii de persoane**, ajungând la 2 288 061 în anul 2024

Variația relativă a populației rezidente în perioada 1992 - 2021

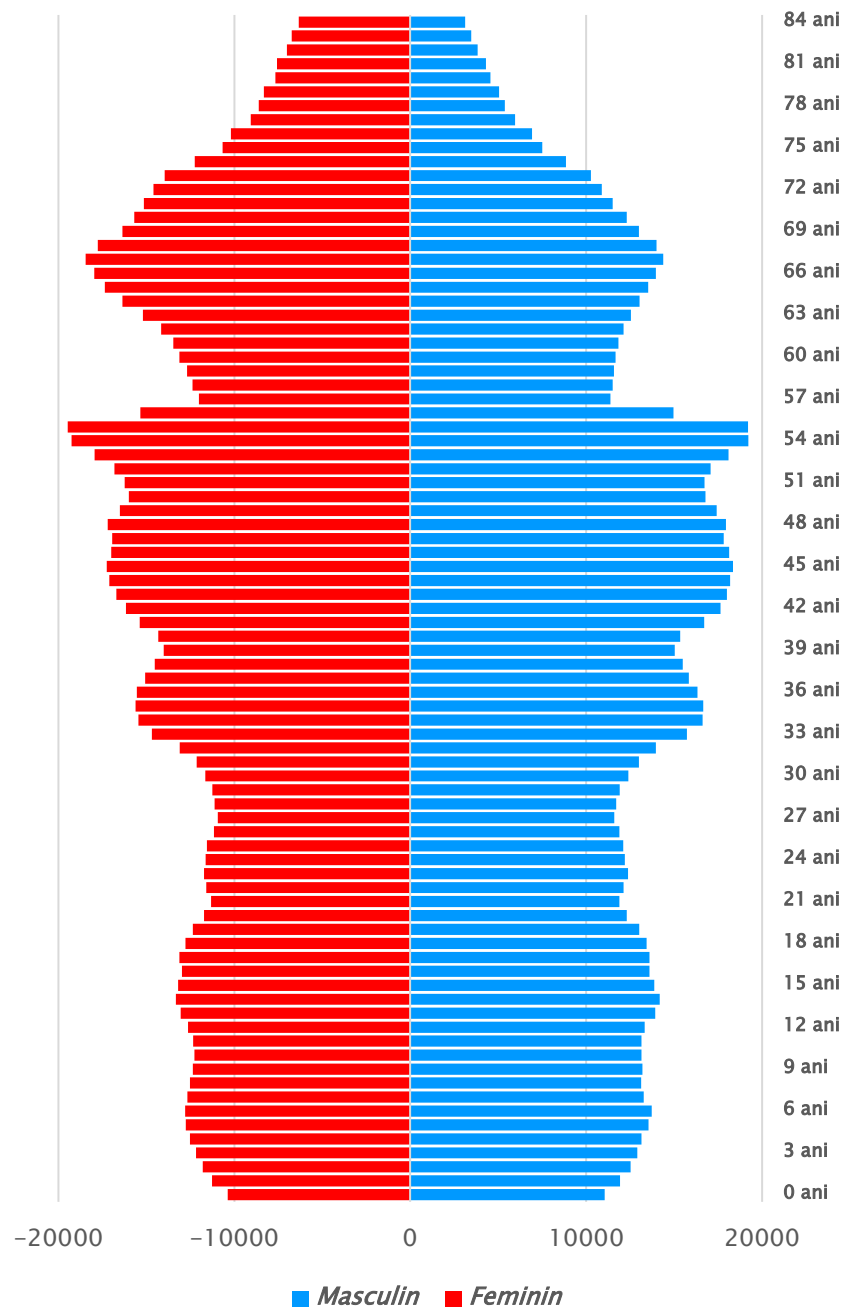
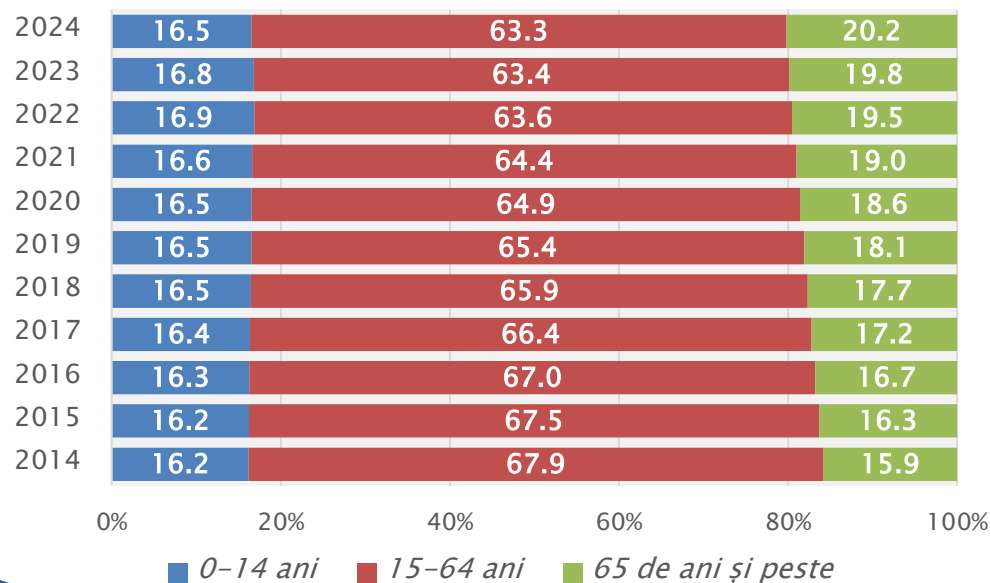
La nivel județean, cel mai mare declin demografic s-a înregistrat în județul **Alba**, de -23,2% (-98,5 mii de persoane), fiind urmat de județul **Brașov** (-20,0%, -139,3 mii de persoane), iar cele mai mici scăderi demografice s-au înregistrat în județele **Covasna și Mureș** (aproximativ -16%).

Structura populației pe grupe de vârste

Creșterea ponderii populației vârstnice, de la 16% la 20% și, corelativ, scăderea ponderii populației în vârstă de muncă, de la 68% la 63%.

Într-o retrospectivă mai lungă, ponderea populației de peste 65 ani a crescut de la 9,7% în anul 1990 la 20% în 2024.

Evoluția structurii pe grupe mari de vârstă a populației rezidente la nivelul Regiunii Centru în perioada 2014–2024 (%)

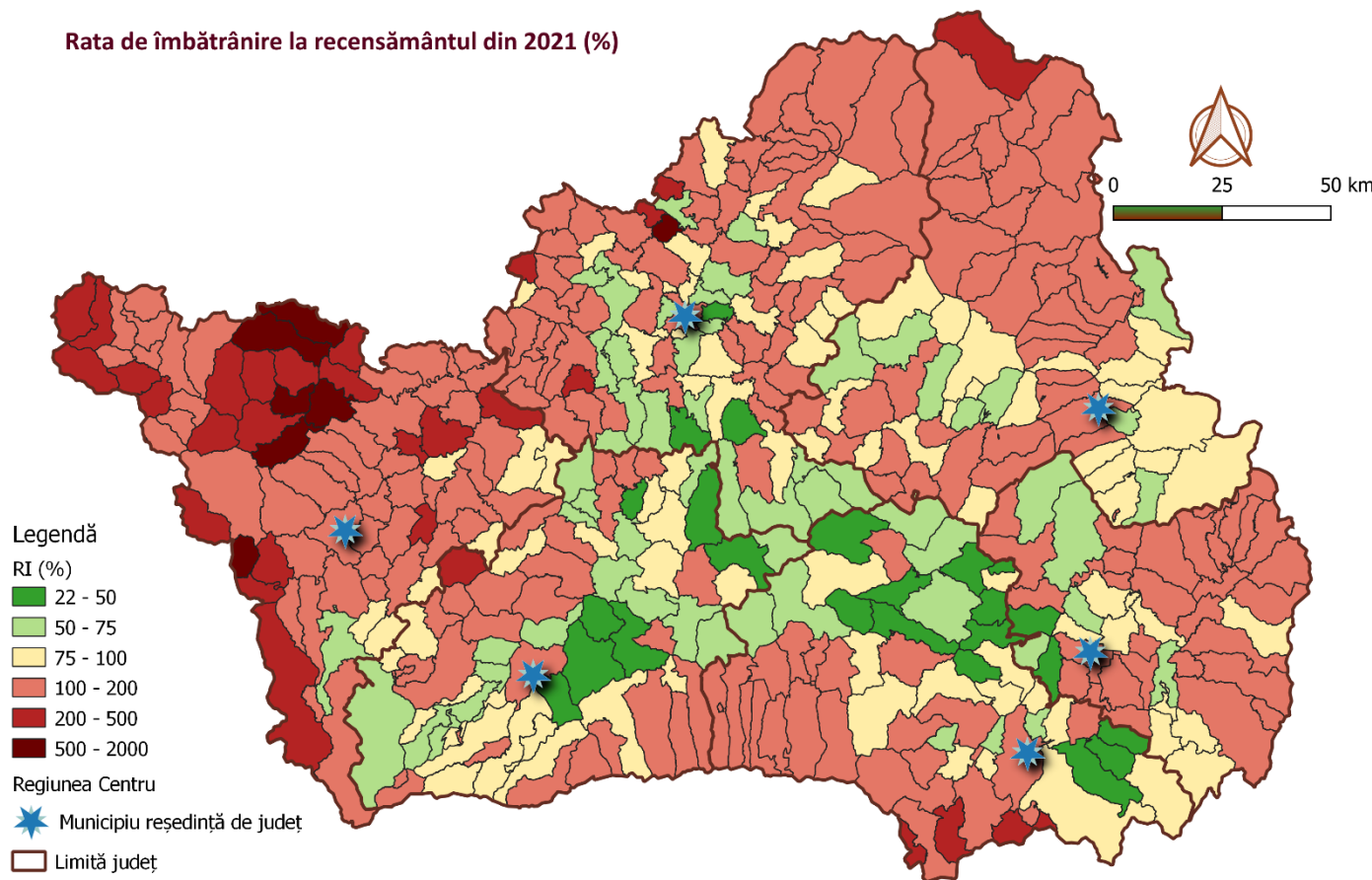

Modificările în structura populației pe grupe de vârstă relevă un accelerat proces de îmbătrânire demografică

Ponderea populației de peste 65 ani a crescut de la 9,7% în 1990 la 20,0% în 2024, în timp ce **ponderea populației tinere (0-14 ani) s-a redus** de la 23,7% la 15,9%.

Rata îmbătrânirii demografice (numărul de persoane vârstnice ce revin la 100 persoane tinere) **a crescut de la 40,7% în 1990 la 121,9% în 2024**, regiunea plasându-se, totuși, sub media națională (125,8%).

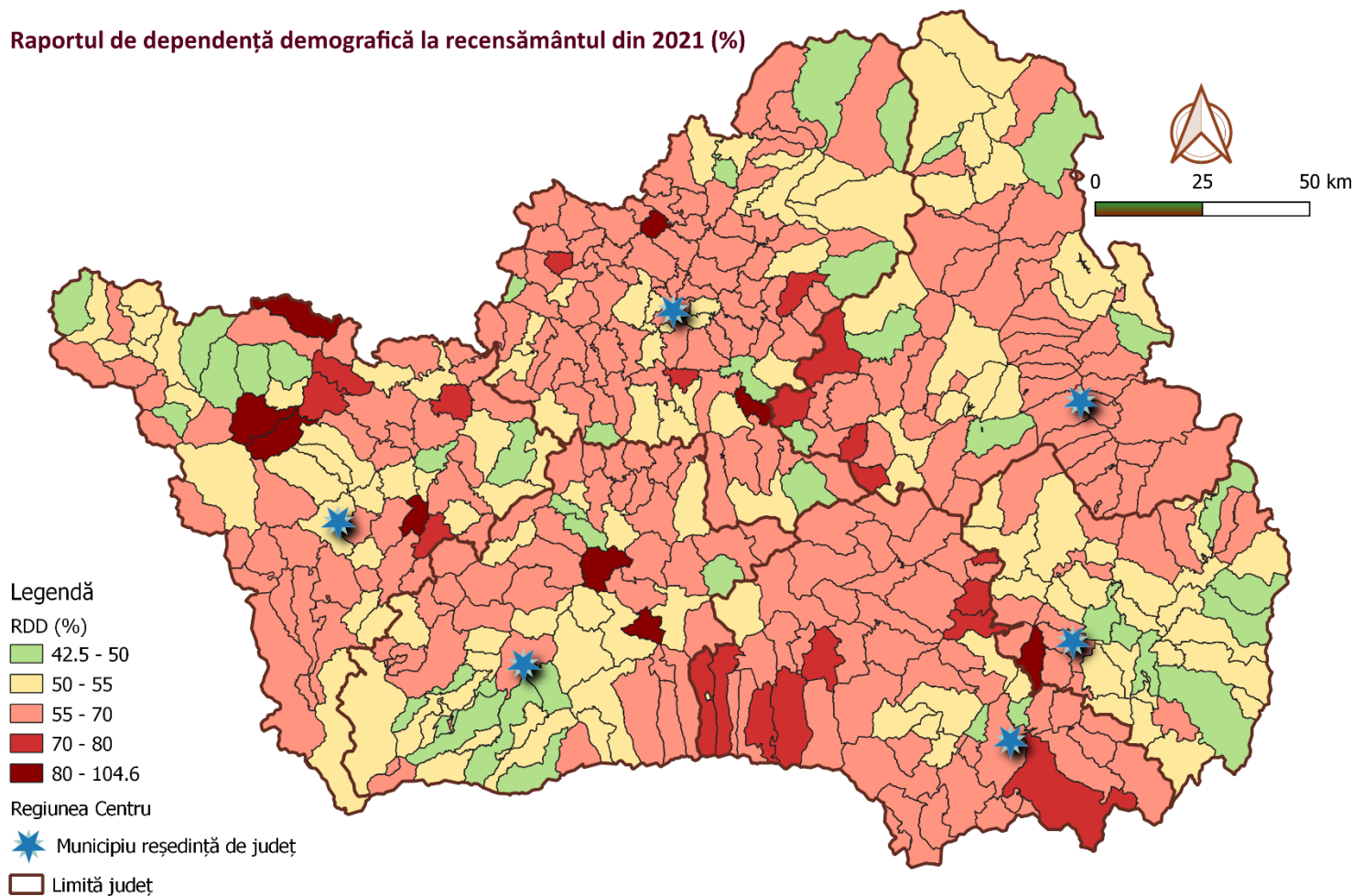
Rata de îmbătrânire la recensământul din 2021 (%)

Raportul de dependență demografică (numărul de persoane tinere și vârstnice ce revin la 100 persoane adulte) a crescut de la 50,2% în 1990 la 58,0% în 2024, fiind superior mediei naționale (56,1%)

La nivel regional, evoluția acestui indicator demografic arată o **creștere moderată a presiunii** asupra segmentului activ al populației, însă în cazul majorității UAT-urilor rurale valoarea indicatorului depășește media regională

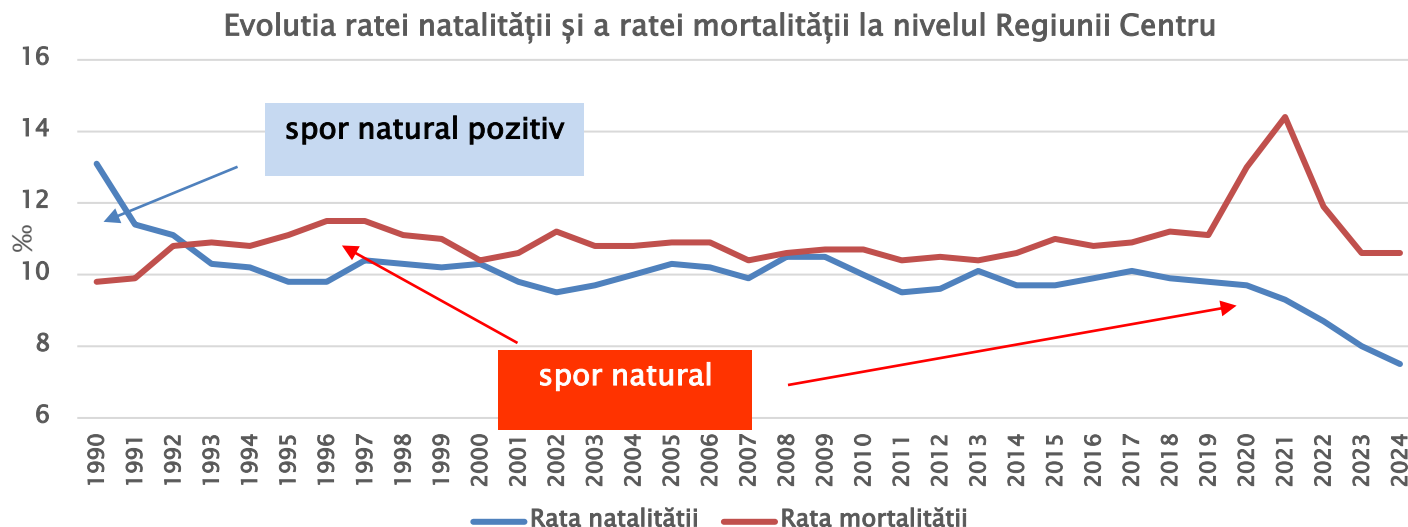
Raportul de dependență demografică la recensământul din 2021 (%)

Mișcarea naturală a populației

Rata sporului natural a înregistrat valori negative începând din 1993, diferența negativă accentuându-se în ultimii ani atât la nivel regional (-3,1‰ în anul 2024) cât și la nivel național (-4,4‰)

Această evoluție a fost determinată atât de scăderea **ratei natalității** (de la 13,1‰ în 1990 la 7,5‰ în 2024) cât și de creșterea **ratei mortalității** (de la 9,8‰ în 1990 la 10,6‰ în 2024).

Rata generală de fertilitate la nivel regional a scăzut abrupt în anii 1990-1995, iar în perioada 2000-2023 a înregistrat oscilații limitate în intervalul 35 ‰ -41‰.

Rata mortalității infantile s-a redus de peste 2,6 ori în perioada 1990-2024, ajungând la 7,9‰ la finalul intervalului, o valoare peste media națională (6,4‰) și peste media de 3,3‰ înregistrată la nivelul UE

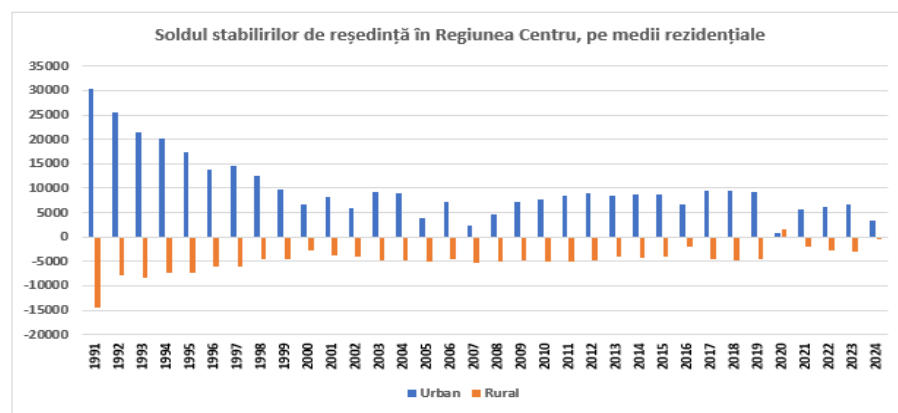
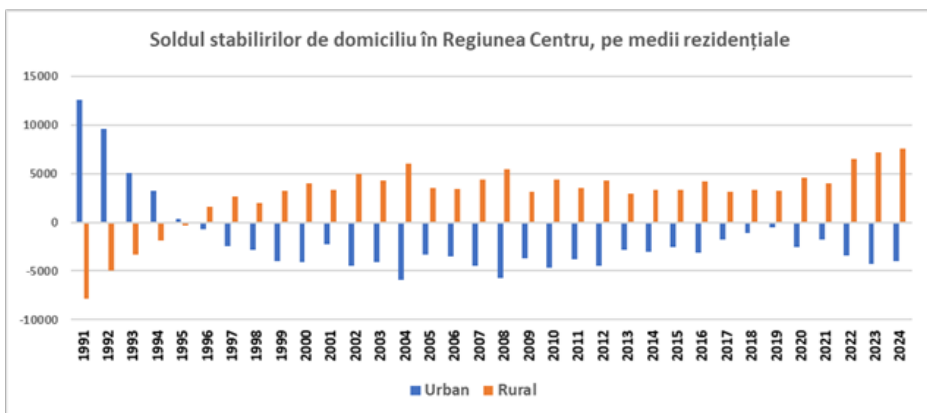
Rata nupțialității (căsătorii la 1000 locuitori) a scăzut de la 7,7‰ în 1990 la 4,3‰ în 2024

Durata medie a vieții a crescut de la 70,59 ani în 1990 la 77,67 ani în 2024 (fiind totuși cu 4 ani sub media Uniunii Europene)

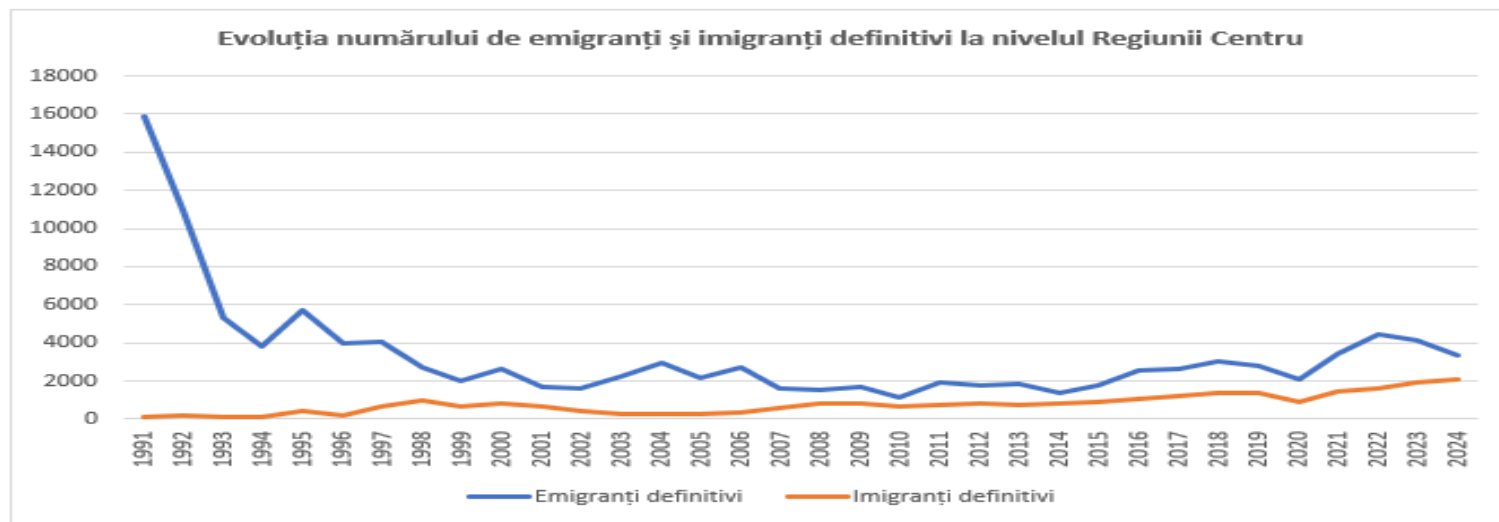
Mișcarea migratorie

În ultimele 3 decenii, soldul total al sporului natural a fost de -90,6 mii persoane, în timp ce scăderea populației rezidente a Regiunii Centru a fost de circa 555 mii persoane, rezultând faptul că **migrația reprezintă factorul principal al declinului demografic** cu care se confruntă Regiunea Centru, **fiind responsabilă de cca 84% din scăderea demografică**

Migrația internă

Migrația externă

Studii de caz privind evoluția demografică la nivel de UAT

URBAN

Creștere mare: Cislădie

Scădere moderată: Codlea

Scădere mare: Bălan

RURAL

Creștere mare: Sântana de Mureș

Scădere moderată: Turia

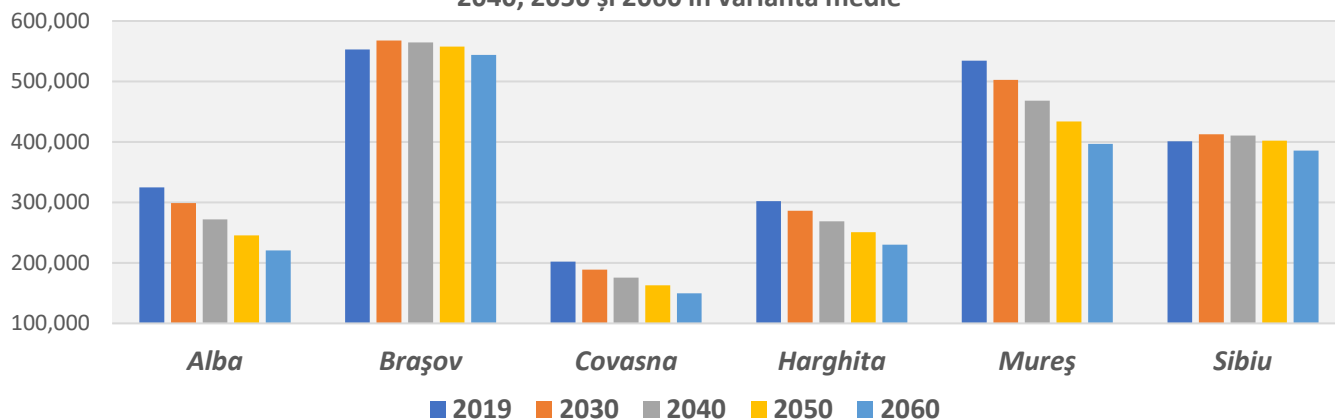
Scădere mare: Întregalde

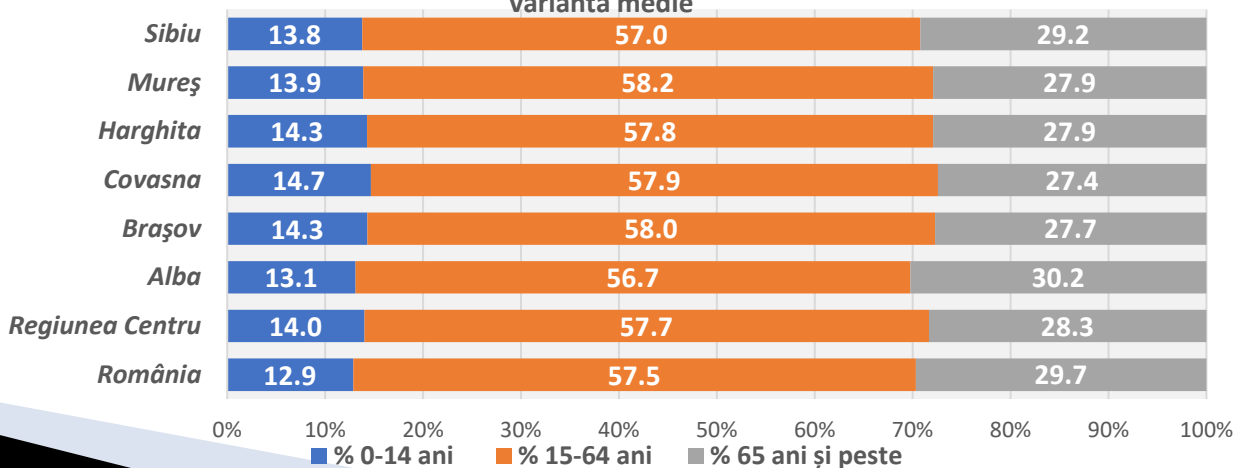
Proiecția populației la orizontul anului 2060

În perioada 2019-2060, populația rezidentă a Regiunii Centru **se va diminua cu 16,9%**, ajungând la 1,92 milioane locuitori, în timp ce scăderea relativă prognozată la nivel național este de **25,4%. Procesul de îmbătrânire va continua**, ponderea vârstnicilor depășind 27% din populație în toate județele Regiunii, iar în Alba va trece ușor de 30%.

Proiecția populației rezidente la nivelul județelor Regiunii Centru, la orizontul anilor 2030, 2040, 2050 și 2060 în varianta medie

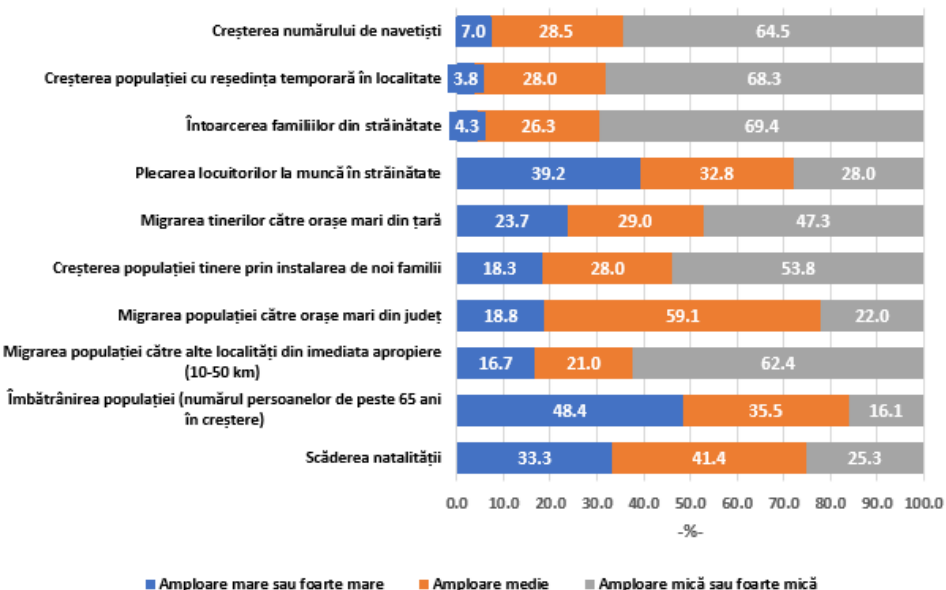
Ponderea populației rezidente pe grupe mari de vârstă la orizontul anului 2060, în variantă medie

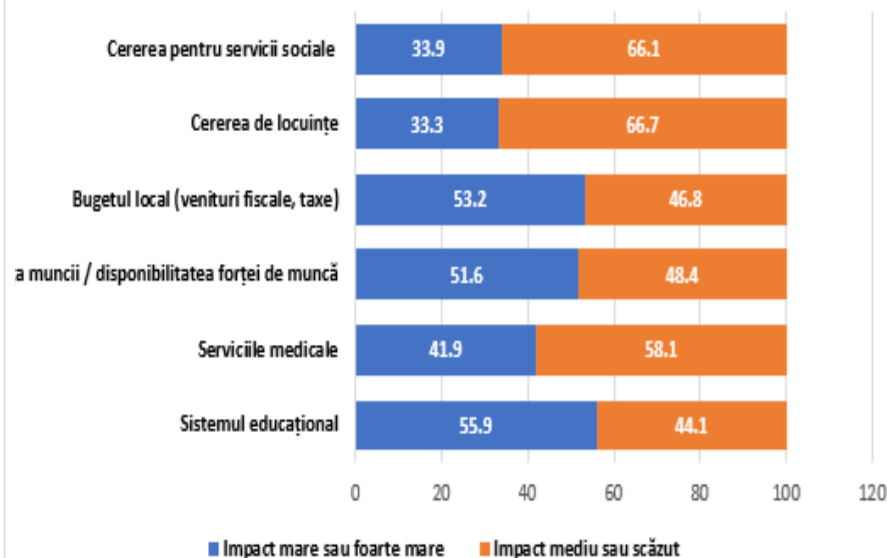
Schimbări demografice la nivel local: provocări identificate și acțiuni propuse

- ❑ Aplicarea Chestionarului adresat primăriilor din Regiunea Centru a permis includerea în analiza demografică regională a unor aspecte calitative și de context local, obținându-se o perspectivă nuanțată asupra schimbărilor demografice în profil teritorial.
- ❑ Chestionarul a fost trimis celor 414 de UAT-uri urbane și rurale din Regiunea Centru, obținându-se 186 de răspunsuri, ceea ce reprezintă o rată de răspuns de 44,9%.
- ❑ Rata de răspuns a fost semnificativ mai mare în mediul urban: de 70,2% în cazul municipiilor și orașelor și de 38,9% în cazul comunelor

Percepția privind amploarea unor fenomene demografice la nivel local

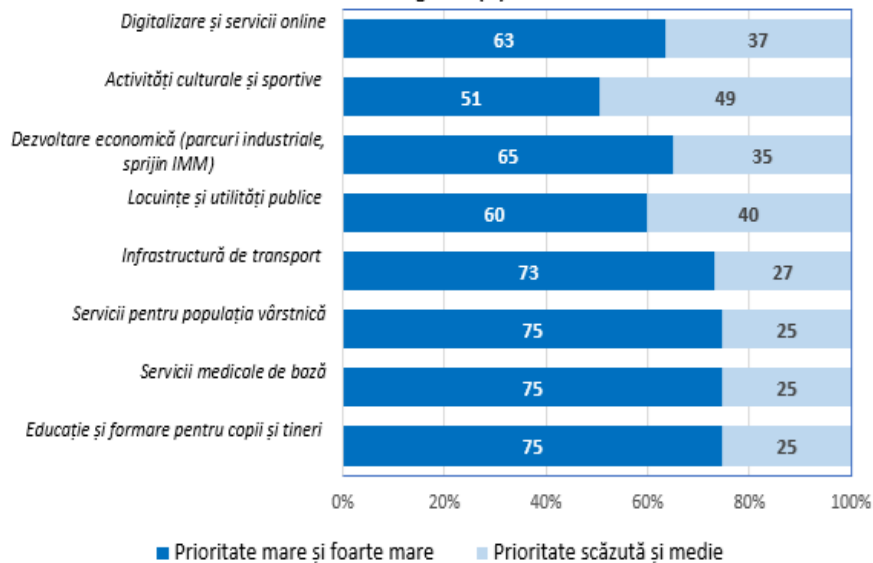

Impactul schimbărilor demografice la nivel local

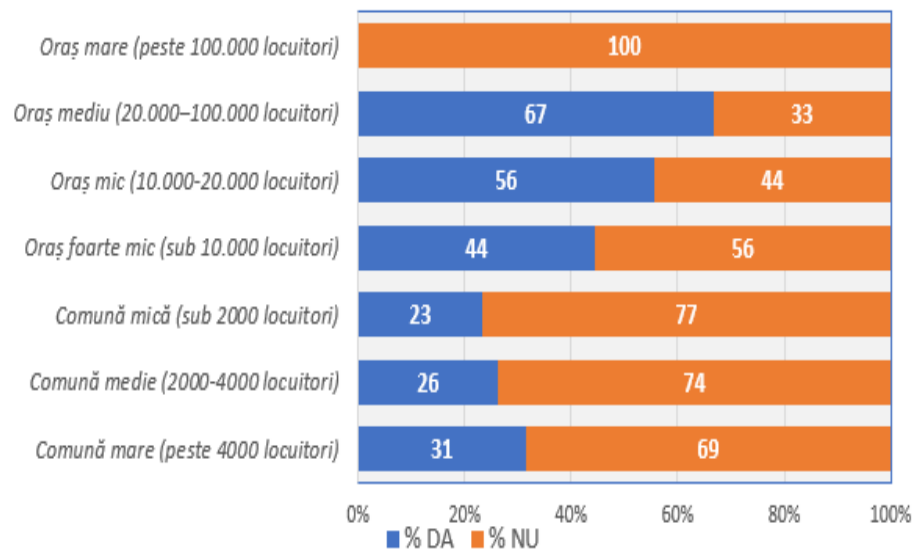

Soluții identificate la nivel local și acțiunile propuse de UAT-urile din Regiunea Centru

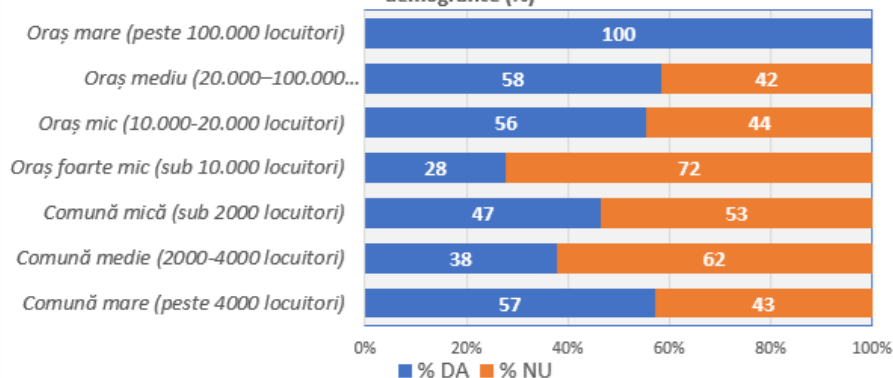
Ponderea UAT-urilor respondente care consideră investițiile în aceste domenii prioritare pentru comunitate în următorii 5 ani ca răspuns la schimbările demografice (%)

Ponderea UAT-urilor respondente, pe categorii, care implementează politici/programe/ acțiuni la nivel local pentru atragerea/reținerea tinerilor în localitate

Ponderea UAT-urilor respondente, pe categorii, care colaborează cu instituții județene/regionale în vederea monitorizării sau gestionării schimbărilor demografice (%)

Concluzii privind principalele tendințe demografice la nivel regional.
Recomandări privind gestionarea pe termen mediu a schimbărilor demografice

- Schimbările demografice și piața regională a muncii
- Schimbările demografice și implicațiile asupra sistemului de educație
- Îmbătrânirea populației și implicațiile asupra sistemului de sănătate
- Politicile sociale în contextul dinamicilor demografice
- Adaptarea orașelor și comunelor la impactul schimbărilor demografice

Schimbările demografice și piața regională a muncii

Schimbările demografice din Regiunea Centru influențează profund structura, echilibrul și stabilitatea pieței regionale a muncii

Principalele efecte: deficitul de forță de muncă calificată, în special în sectoare precum construcțiile, industria prelucrătoare, transporturile, sănătatea, polarizarea pieței muncii între urban și rural și creșterea presiunii asupra sistemului de pensii și protecție socială

Pe termen mediu, echilibrarea pieței regionale a muncii va depinde de capacitatea instituțiilor și actorilor regionali și de a stimula reconversia profesională și incluziunea tinerilor pe piața muncii, de a reține talentele și de a valorifica resursele umane existente

Răspunsuri și soluții de adaptare a pieței muncii: investiții în educație și formare profesională, stimularea întoarcerii cetățenilor stabiliți temporar în străinătate, stimularea antreprenoriatului și activarea întregului potențial al pieței muncii (inclusiv tinerii NEET), digitalizarea și mobilitatea teritorială și profesională și flexibilizarea muncii

Schimbările demografice și implicațiile asupra sistemului de educație

Schimbările demografice din Regiunea Centru impun o regândire profundă a sistemului de educație

Principalele efecte: scăderea populației școlare, probleme de eficiență instituțională, comasări de unități școlare în mediul rural, personal didactic insuficient, în special în localitățile mici, nevoia de educație digitală

Pe termen lung, **educația va juca un rol cheie** în răspunsul la schimbările demografice. Investițiile în educație pot contribui nu doar la formarea unei forțe de muncă competitive, ci și la menținerea vitalității comunităților Regiunii Centru

Recomandări de adaptare a sistemului educațional: reorganizarea și eficientizarea rețelei școlare, digitalizarea educației, adaptarea curriculumului la nevoile pieței muncii, extinderea și consolidarea educației timpurii, sprijinirea educației incluzive și accesibile, formarea continuă a cadrelor didactice, stimularea formării continue și a reconversiei profesionale, dezvoltarea de abilități transversale, măsuri de combatere a abandonului școlar și promovarea incluziunii educaționale, întărirea colaborării între sectoarele public și privat

Îmbătrânirea populației și implicațiile asupra sistemului de sănătate

Îmbătrânirea demografică este o provocare majoră cu implicații directe asupra **sustenabilității sistemului de sănătate** care trebuie să se adapteze la nevoi medicale noi, la presiuni financiare crescute și la provocări legate de acces și echitate

Principalele efecte: creșterea **cererii de servicii medicale pentru boli cronice**, **presiune financiară** asupra bugetului de sănătate (ex. creșterea costurilor din sistemul public de sănătate), **presiune pe spitale** și unitățile de urgență, insuficiența personalului medical specializat și a serviciilor de îngrijire la domiciliu și paliative, acces limitat în mediul rural în ce privește serviciile de medicină primară

Adaptarea la această realitate necesită o **schimbare de paradigmă** – de la tratament reactiv la îngrijire proactivă, de la spitalizare la servicii comunitare, de la centralizare la abordări locale și personalizate.

Recomandări de adaptare a sistemului de sănătate: dezvoltarea și extinderea serviciilor de îngrijire la domiciliu și paliative, extinderea rețelei de centre de sănătate și recuperare pentru vârstnici, formarea și specializarea cadrelor medicale în geriatrie, digitalizarea sistemului medical (în special dezvoltarea telemedicinii în zonele izolate), investiții în infrastructură adaptată nevoilor vârstnicilor, programe de prevenție și educație pentru un stil de viață sănătos, îmbunătățirea accesului la medicină primară (mai ales în mediul rural), sprijinirea activității ONG-urilor și a actorilor privați în domeniul serviciilor medicale și sociale

Politicele sociale în contextul noilor dinamici demografice

Procese și fenomenele demografice au un impact direct asupra domeniului social, întrucât afectează echilibrul dintre cererea și oferta de servicii sociale, capacitatea administrației publice de a răspunde nevoilor cetățenilor și sustenabilitatea sistemelor de protecție socială

Provocări sociale generate de schimbările demografice sunt: **presiunea asupra sistemului de protecție socială** (din punct de vedere financiar, organizațional, și al resurselor umane), inegalitate între mediile rezidențiale în ce privește **accesul la serviciile sociale**, accentuarea **izolării grupurilor vulnerabile**, impact asupra familiilor

Politici sociale actuale: politicile la nivel național sunt implementate prin instituțiile abilitate la nivel județean și local (ex. DGASPC, DAS). În plus, nivelul local derulează proiecte cu finanțare europeană (ex. PIDS 2021–2027, PEO 2021–2027) și implementează politici proprii de sprijin pentru vârstnici și de integrare socială a persoanelor cu dizabilități și a grupurilor dezavantajate

Recomandări pentru adaptarea politicilor sociale: dezvoltarea rețelelor de servicii sociale comunitare, digitalizarea serviciilor sociale, stimularea parteneriatelor public–private, consolidarea capacității administrative locale

Adaptarea orașelor și comunelor la impactul schimbărilor demografice

Schimbările demografice impun o regândire strategică a modului în care orașele și comunele sunt planificate, guvernate și dezvoltate, pentru a rămâne reziliente, incluzive și sustenabile

Principalele efecte: fond de locuințe subutilizat, infrastructuri publice degradate în localitățile depopulate sau cu populație îmbătrânită, dezechilibre pe piața muncii, deficit de competențe, reducerea activității economice, scăderea coeziunii sociale și culturale, presiune asupra serviciilor publice și sistemelor de protecție socială, presiune asupra bugetelor administrației locale

Provocările majore ale orașelor și comunelor în procesul de adaptare la schimbările demografice necesită o abordare care combină dimensiunile sociale, economice, teritoriale și instituționale

Recomandări de adaptare a orașelor și comunelor: programe de sprijin pentru tineri, politici de „întoarcere acasă” pentru diaspora, proiecte de digitalizare și de extindere a infrastructurii de internet de mare viteză, parteneriate public-private pentru crearea de locuri de muncă, dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru o populație îmbătrânită, consolidarea sistemelor locale de sănătate și asistență socială, programe intergeneraționale, gestionarea echilibrată a dezvoltării teritoriale, coordonare între orașe și localitățile din ZUF

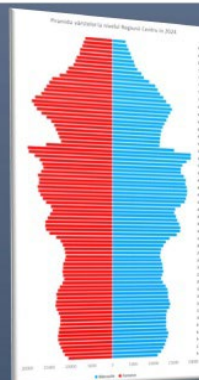
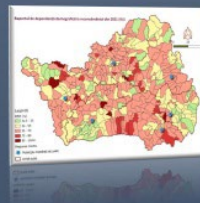
CONCLUZII

- ❑ În ultimele trei decenii și jumătate, Regiunea Centru a fost puternic afectată de **declin demografic, îmbătrânire a populației și creștere a migrației**
- ❑ Principala cauză a scăderii populației rămâne **migrația tinerilor și persoanelor de vârstă activă economic**
- ❑ Schimbările demografice au afectat inegal localitățile Regiunii Centru, **dezechilibrele demografice s-au accentuat** și mai multe comunități rurale se află într-un risc de depopulare
- ❑ Schimbările demografice **influențează** în mod direct și indirect **multiple sectoare ale societății**: de la piața muncii și sistemul educațional la serviciile de sănătate și infrastructura socială
- ❑ Există la nivelul administrației publice locale un **grad înalt de conștientizare** în ce privește impactul schimbărilor demografice și o **voință puternică de implicare** în găsirea de soluții locale de diminuare a impactului

2025

**Tendințe demografice în Regiunea Centru.
Gestionarea pe termen mediu a
schimbărilor demografice**

AGENȚIA PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ CENTRU

Informații suplimentare:

<https://www.adrcentru.ro/dez-reg/tendinte-demografice-in-regiunea-centru-gestionarea-pe-termen-mediu-a-schimbarilor-demografice/>

Vă mulțumim pentru atenție!

ADR CENTRU, Str. Decebal, 11, 510093, Alba Iulia, România

Tel.: 0258 – 818616 , 0258 – 815622,

Fax: 0258 – 818613

E-mail: office@adrcentru.ro

Web: www.adrcentru.ro